

แนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการงบประมาณแผ่นดิน
: ศึกษากรณีการอนุมัติงบประมาณรายรับและรายจ่าย

นางสาวจักราวดี อนุโยธา

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1106-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TOWARDS DETERMINATION OF LEGAL MEASURES FOR NATIONAL BUDGETINGS :
A CASE STUDY OF APPROVAL PROCESS FOR PUBLIC REVENUE AND EXPENDITURE

Miss Jakkrawadee Anuyotha

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1106-7

จักราวดี อนุโยธา : แนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการงบประมาณแผ่นดิน :
 ศึกษากรณีการอนุมัติงบประมาณรายรับและรายจ่าย. (TOWARDS DETERMINATION OF
 LEGAL MEASURES FOR NATIONAL BUDGETINGS : A CASE STUDY OF APPROVAL
 PROCESS FOR PUBLIC REVENUE AND EXPENDITURE) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ศุภลักษณ์
 พิณจภูวดล, 303 หน้า. ISBN 974-03-1106-7.

การพิจารณาอนุมัติงบประมาณแผ่นดินนับว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ เนื่องจากการจัดสรร
 งบประมาณแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารประเทศ ดัง
 นั้น วิทยานิพนธ์นี้จึงมุ่งศึกษาถึงข้อจำกัดทางกฎหมายการคลังที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติงบประมาณแผ่นดิน
 โดยรัฐสภา

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดทำและพิจารณางบประมาณให้ความสำคัญกับงบประมาณราย
 จ่าย พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 กำหนดเพียงให้มีการอนุมัติงบประมาณรายจ่าย โดยไม่
 มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติอนุมัติการจัดเก็บภาษีในคราวเดียวกัน รวมถึงการกำหนดให้ฝ่าย
 บริหารมีอำนาจบางประการเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน ทำให้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประ
 จำปีที่อนุมัติโดยรัฐสภาในตอนต้นไม่สอดคล้องกับการบริหารงบประมาณแผ่นดินในระหว่างปีงบประมาณ
 ก่อให้เกิดปัญหารัฐสภาไม่มีโอกาสควบคุมคุณภาพของงบประมาณอย่างแท้จริง และไม่สามารถทำหน้าที่
 ควบคุมการใช้จ่ายเงินแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ กับการขาดความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในบ
 ประมาณและรายจ่ายนอกงบประมาณ

ผู้เขียนได้เสนอแนวทางแก้ไขไว้หลายกรณี นับตั้งแต่การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีการงบประมาณ
 รวมทั้งปรับปรุงกลไกและวิธีการที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณแผ่นดินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์ .....
 สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์ .....
 ปีการศึกษา ..... 2544 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... จักราวดี อนุโยธา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ศุภลักษณ์ พิณจภูวดล .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

418 60630 34 : MAJOR LAW

KEY WORD : PARLIAMENT / BUDGET APPROVAL / BUDGET / INCOME / EXPENDITURE

JAKKRAWADEE ANUYOTHA : TOWARDS DETERMINATION OF LEGAL MEASURES FOR NATIONAL BUDGETINGS : A CASE STUDY OF APPROVAL PROCESS FOR PUBLIC REVENUE AND EXPENDITURE. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUPALAK PINITPUVADOL, Ph.D. 303 pp. ISBN 974-03-1106-7.

The procedure of national budget approval is greatly significant since the highest benefit of nationwide management is the result of effective appropriate budget distribution. This thesis emphasizes on limitation of public finance law which involves national budget approval.

This study found that the expenditure budget is highly focussed in budget preparation and budget approval. Without addressing tax revenue, the Budget Procedure Act B.E 2502 emphasizes mainly on the expenditure budget. Furthermore the Act also allows the governments to be able to spend national reserves in some circumstances. Actual budget consequently differs to the amount of annual expenditure, which has been previously approved by parliament. This will result on ineffective and unbalance monetary management.

Some measures of this issue are suggested, for example, to revise budgetary law or to improve approval procedure as well as mechanism to be more appropriate.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department ..... Law .....

Student's signature Jakkrawadee Anuyotha.

Field of study ..... Laws .....

Advisor's signature Supalak Pimpuvadol

Academic year ..... 2001 .....

Co-advisor's signature ..... - .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจากคณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ศุภลักษณ์ พิณีภูวดล คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำต่างๆ ตรวจสอบร่างวิทยานิพนธ์ รวมทั้งข้อวิจารณ์และคำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการค้นคว้างานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอระลึกถึงความกรุณาและกราบขอบพระคุณ

ขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. ประชุม ใจมฉาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์วุฒิพันธ์ วิชัยรัตน์ รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา สุวรรณทัต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงเนื้อหาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์จนผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์และกรรมการ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ให้ความรู้ และให้การสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เหล่านี้มาใช้ในการวิเคราะห์วิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับดังกล่าว

คุณประโยชน์ต่อการศึกษาวชิชานิติศาสตร์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบให้เป็นกตเวทิตาคุณแก่บุพการี บิดามารดา ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณอื่นที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ตามความมุ่งหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จักราวดี อนุโยธา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1-5
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐาน.....	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
บทที่ 2 แนวความคิด รูปแบบ และกระบวนการอนุมัติงบประมาณแผ่นดิน.....	6-88
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ.....	6
2.1.1 ความหมายของ “งบประมาณแผ่นดิน”	8
2.1.2 ความสำคัญของงบประมาณแผ่นดิน.....	10
2.1.3 หลักการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน.....	12
2.1.3.1 หลักความตกลงยินยอมทางภาษี.....	12
2.1.3.2 หลักดุลยภาพ (Balanced).....	16
2.1.3.3 หลักความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของงบประมาณ.....	17
2.2 รูปแบบงบประมาณแผ่นดินของไทย.....	19
2.2.1 รูปแบบของงบประมาณแผ่นดินก่อนการตรา พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2502 (พ.ร.บ. งบประมาณประจำปี).....	38
2.2.1.1 มูลเหตุของการตรา พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2456.....	39
(1) เหตุผลทางการเมืองการปกครอง.....	39
(1.1) การสละพระราชอำนาจทางการคลังของพระมหากษัตริย์.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
(1.2) การปกครองระบอบรัฐสภาในประเทศไทย.....	40
(2) สาเหตุทางเศรษฐกิจและสังคม.....	42
(2.1) ฐานะทางการคลังของประเทศไทย.....	42
(2.2) ความช่วยเหลือทางการคลังจากที่ปรึกษาชาวอังกฤษ.....	43
(3) เหตุผลทางด้านการบริหารงานคลัง.....	44
2.2.1.2 ลักษณะของ พ.ร.บ. งบประมาณประจำปี ที่ประกอบด้วยงบประมาณ รายได้และรายจ่าย.	46
(1) การจัดทำงบประมาณช่วง พ.ศ. 2433-2475.....	46
(2) การจัดทำงบประมาณระยะหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475-2501.....	49
2.2.2 รูปแบบของงบประมาณแผ่นดินตาม พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 (พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี)	54
2.2.2.1 มูลเหตุและอิทธิพลของการตรา พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502..	54
(1) เหตุผลทางการเมืองการปกครอง.....	55
(2) เหตุผลทางด้านการบริหาร.....	59
(3) เหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม.....	61
(3.1) ฐานะทางการคลังของประเทศไทย.....	61
(3.2) การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจแห่งชาติ.....	63
(3.3) แนวคิดทางการคลังของประเทศตะวันตก.....	64
2.2.2.2 ลักษณะของ พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี.....	65
2.3 กระบวนวิธีการอนุมัติงบประมาณแผ่นดินในประเทศไทย.....	73
2.3.1 วิธีการอนุมัติงบประมาณก่อนการปฏิรูปทางการคลัง พ.ศ. 2502.....	78
2.3.2 กระบวนการอนุมัติงบประมาณนับตั้งแต่ปฏิรูปทางการคลัง พ.ศ. 2502.....	80
2.3.2.1 การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร.....	81
2.3.2.2 การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ.....	83
2.3.2.3 การพิจารณาของวุฒิสภา.....	86
บทที่ 3 รูปแบบและกระบวนวิธีการอนุมัติงบประมาณในต่างประเทศ.....	89-121

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.1 อิทธิพลของกฎหมายต่างประเทศที่มีต่อรูปแบบพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี	
: ก่อนปี พ.ศ. 2502.....	89
3.1.1 รูปแบบและระยะเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณของประเทศ	
อังกฤษ.....	89
3.1.1.1 รูปแบบและระยะเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ..	90
3.1.1.2 กระบวนวิธีการอนุมัติงบประมาณโดยรัฐสภา.....	95
(1) สภาสამัญ.....	95
(2) สภาสูง.....	98
3.1.2 รูปแบบและระยะเวลาในการพิจารณางบประมาณในประเทศฝรั่งเศส.....	99
3.1.2.1 การจัดทำงบประมาณ.....	99
(1) การจัดเตรียมร่างกฎหมายงบประมาณประจำปี.....	99
(2) การกำหนดเนื้อหาสาระของร่างกฎหมายงบประมาณประจำปี... ..	100
3.1.2.2 การอนุมัติงบประมาณ.....	101
(1) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาร่างกฎหมายงบประมาณ	
ประจำปี.....	102
(2) ระยะเวลาของการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ.....	106
3.2 อิทธิพลของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีต่อรูปแบบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	
ประจำปี : ปี พ.ศ. 2502.....	107
3.2.1 รูปแบบและระยะเวลาในการพิจารณางบประมาณ.....	108
3.2.2 กระบวนวิธีการอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี.....	110
3.2.2.1 สภาผู้แทนราษฎร.....	110
3.2.2.2 วุฒิสภา.....	111
3.3 เปรียบเทียบรูปแบบและกระบวนวิธีการอนุมัติงบประมาณของประเทศไทยและ	
ต่างประเทศ.....	114
3.3.1 ลักษณะของงบประมาณแผ่นดิน.....	115
3.3.2 รูปแบบของการอนุมัติงบประมาณแผ่นดิน.....	115
3.3.3 ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณประจำปี.....	116

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3.4 คณะกรรมาธิการเพื่อพิจารณางบประมาณ.....	117
3.3.5 บทบาทและอำนาจของรัฐสภาในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณแผ่นดิน.....	118
3.3.6 การลงมติเกี่ยวกับงบประมาณรายได้และรายจ่าย.....	118
บทที่ 4 วิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นในการอนุมัติพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยรัฐสภา.....	122-189
4.1 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการอนุมัติงบประมาณโดยรัฐสภา.....	122
4.1.1 ระยะเวลาอันจำกัดของการอนุมัติงบประมาณ.....	123
4.1.2 บทบัญญัติกฎหมายการคลังไม่เอื้ออำนวยต่อการอนุมัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี.....	128
4.1.2.1 การขาดบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม รายได้ประเภทภาษีในการอนุมัติงบประมาณประจำปี.....	128
4.1.2.2 บทบัญญัติกฎหมายที่บังคับให้รัฐสภาต้องอนุมัติรายจ่ายตาม ข้อผูกพัน.....	130
4.1.3 ปัญหาทางเทคนิควิธีการจัดทำและการอนุมัติงบประมาณ.....	134
4.1.3.1 ปัญหาในกระบวนการจัดเตรียมงบประมาณโดยฝ่ายบริหารที่ทำให้ ประมาณการรายได้และงบประมาณรายจ่ายไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง.....	135
(1) สาเหตุที่ทำให้ประมาณการรายได้และงบประมาณรายจ่ายไม่ สอดคล้องกับความเป็นจริง.....	136
(1.1) กรอบระยะเวลาของการประมาณการรายได้และรายจ่าย....	136
(1.2) เทคนิควิธีที่ใช้ในการจัดทำประมาณการ.....	137
(2) ความคลาดเคลื่อนของประมาณการรายได้และงบประมาณรายจ่าย...140	
(3) ผลกระทบการที่เกิดขึ้นจากการขาดความสัมพันธ์ของประมาณการ รายได้และงบประมาณรายจ่าย.....	145
4.1.3.2 ปัญหาในการพิจารณางบประมาณของคณะกรรมการวิสามัญ.....	148
(1) การขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่.....	149
(2) ข้อจำกัดในด้านคุณสมบัติและองค์ประกอบของคณะกรรมการ.....	149

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

(3) ข้อจำกัดด้านเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ....	150
4.1.3.3 วุฒิสภาถูกจำกัดบทบาทในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ.....	150
4.1.4 การให้อำนาจฝ่ายบริหารในเรื่องเกี่ยวกับการงบประมาณ	153
4.1.4.1 การแก้ไขและออกกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรโดยฝ่ายบริหาร.....	154
(1) กฎเกณฑ์ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ : การตราพระราชกำหนดเกี่ยวกับการภาษีอากร.....	155
(2) กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายของฝ่ายบริหาร : การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการภาษีอากร.....	156
(2.1) การตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อการลดอัตราภาษีและการยกเว้นภาษีในกรณีต่างๆ ตามมาตรา 3 แห่งประมวลรัษฎากร.....	157
(2.2) การออกประกาศกระทรวงเพื่อการลดอัตราอากร การยกเว้นอากรในกรณีต่างๆ และเรียกเก็บอากรพิเศษตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530.....	157
4.1.4.2 การให้อำนาจฝ่ายบริหารใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณ.....	159
(1) การใช้จ่ายกรณีจำเป็นและเร่งด่วน.....	160
(2) การก่อกั้นผู้กักพัน.....	164
(3) การใช้จ่ายเงินทุนสำรองจ่าย.....	168
4.1.4.3 การให้อำนาจฝ่ายบริหารก่อกั้นต่างประเทศและใช้จ่ายเงินช่วยเหลือจากภายนอกประเทศ.....	171
(1) การกู้เงินของรัฐบาลจากแหล่งเงินกู้ต่างประเทศ.....	172
(1.1) การกู้เงินเพื่อใช้จ่ายลงทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม.	174
(1.2) การกู้เงินเพื่อจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหาร.....	174
(1.3) การกู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ.....	175
(2) การจัดสรรเงินที่ได้รับตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ.....	176
4.1.4.4 การให้อำนาจฝ่ายบริหารในการโอนงบประมาณรายจ่าย.....	178

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.2 ผลกระทบที่เกิดจากสภาพปัญหาในการอนุมัติพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี.....	181
4.2.1 รัฐสภาไม่มีโอกาสควบคุมคุณภาพของงบประมาณอย่างแท้จริง.....	182
4.2.2 รัฐสภาไม่สามารถทำหน้าที่ควบคุมการใช้จ่ายเงินแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....	183
4.2.3 การขาดความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในงบประมาณและรายจ่ายนอกงบประมาณ.....	188
บทที่ 5 แนวทางการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุมัติงบประมาณ.....	190-208
5.1 แนวทางการกำหนดรูปแบบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีให้มีลักษณะเป็น “งบประมาณรวมยอด”	190
5.1.1 พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีอันประกอบด้วยงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่าย.....	192
5.1.1.1 การอนุมัติงบประมาณรายรับประเภท “ภาษี”	193
5.1.1.2 การอนุมัติงบประมาณรายรับประเภท “หนี้สาธารณะ”	196
5.1.2 พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีที่แสดงภาพงบประมาณหลายปี (Multi – Year Budget) และการผูกพันงบประมาณ.....	198
5.1.2.1 ประโยชน์ของการจัดทำพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีที่แสดงภาพงบประมาณหลายปี (Multi – Year Budget) และการผูกพันงบประมาณ.....	198
5.1.2.2 แนวทางการจัดสรรงบประมาณกรณีการผูกพันงบประมาณ.....	199
5.1.3 รูปแบบของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีที่มีลักษณะเป็น “งบประมาณรวมยอด”	201
5.2 แนวทางการพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีโดยรัฐสภา.....	203
5.2.1 กำหนดระยะเวลาในการอนุมัติงบประมาณที่เหมาะสม.....	203
5.2.2 การกำหนดบทบาทของวุฒิสภาในกระบวนการอนุมัติงบประมาณประจำปี.....	204
5.2.3 คณะกรรมาธิการสามัญเพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดิน.....	205
5.2.3.1 การกำหนดให้มีคณะกรรมาธิการสามัญพิจารณางบประมาณ.....	205
5.2.3.2 การกำหนดให้มีคณะอนุกรรมาธิการพิจารณางบประมาณ.....	206
5.2.4 การจัดตั้งสำนักงานที่ปรึกษาด้านงบประมาณของรัฐสภา.....	207

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 6 บทสรุปและเสนอแนะ.....	209-205
6.1 บทสรุป.....	209
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	218
รายการอ้างอิง.....	220
ภาคผนวก.....	228
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	303

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 : ปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546.....	22
ตารางที่ 2 : งบประมาณการรายได้จำแนกตามกระทรวงประจำปีงบประมาณ 2543 – 2545.....	27
ตารางที่ 3 : เงินกู้ภายในประเทศโดยตรงของรัฐบาลประจำปีงบประมาณ 2538 – 2543..	28
ตารางที่ 4 : การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล	30
ตารางที่ 5 : การจำแนกประเภทรายรับสาธารณะ	32
ตารางที่ 6 : งบประมาณการรายรับประจำปีงบประมาณ 2543 – 2545.....	33
ตารางที่ 7 : การจำแนกประเภทรายจ่ายสาธารณะ.....	35
ตารางที่ 8 : งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามกระทรวงประจำปีงบประมาณ 2544 – 2545.....	37
ตารางที่ 9 : การจัดสรรงบประมาณตามหมวดรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2544 – 2545.....	38
ตารางที่ 10 : รูปแบบงบประมาณและกระบวนการอนุมัติงบประมาณช่วงปี พ.ศ. 2433 – 2475 และ ช่วงปี พ.ศ. 2476 – 2501.....	53
ตารางที่ 11 : ลักษณะของเอกสารงบประมาณที่จัดทำโดยสำนักงานงบประมาณ	70
ตารางที่ 12 : การจัดทำงบประมาณตาม พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2476 และ พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม.....	72
ตารางที่ 13 : กระบวนการงบประมาณแผ่นดินของประเทศฝรั่งเศส.....	107
ตารางที่ 14 : กระบวนการจัดทำงบประมาณของฝ่ายบริหารในประเทศสหรัฐอเมริกา	109
ตารางที่ 15 : กระบวนการพิจารณางบประมาณโดยรัฐสภาในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	114
ตารางที่ 16 : เปรียบเทียบกระบวนการจัดทำงบประมาณของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และไทย.....	120
ตารางที่ 17 : ระยะเวลาในการพิจารณางบประมาณแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 – 2540.....	124
ตารางที่ 18 : สรุประยะเวลาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติรายจ่ายประจำปี และเอกสารงบประมาณต่อสภาผู้แทนราษฎร.....	127
ตารางที่ 19 : งบประมาณรายจ่ายลงทุน งบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณ รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2531-2545.....	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 20 : ยอดหนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2544.....	133
ตารางที่ 21 : ยอดหนี้คงค้างที่เป็นภาระซึ่งต้องใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2544.....	133
ตารางที่ 22 : รายได้ที่จัดเก็บได้ และประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณ 2535 – 2544.....	141
ตารางที่ 23 : การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2531-2544.....	144
ตารางที่ 24 : การใช้จ่ายเงินแผ่นดินนอกงบประมาณตามมาตรา 7 พ.ร.บ. เงินคงคลัง พ.ศ. 2491กรณีที่ต้องตั้งรายจ่ายสดใช้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2530 – 2543.....	163
ตารางที่ 25 : ภาระผูกพันงบประมาณข้ามปีทั้งสิ้นจำแนกเป็นภาระผูกพันที่ได้รับอนุมัติแล้ว กับภาระผูกพันที่เสนอขอใหม่ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2545.....	167
ตารางที่ 26 : การใช้จ่ายเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นประจำปีงบประมาณ 2530-2541.....	170
ตารางที่ 27 : เงินกู้ต่างประเทศโดยตรงของรัฐบาลประจำปีงบประมาณ 2539 – 2544.....	173
ตารางที่ 28 : เงินกู้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจซึ่งรัฐบาลค้ำประกันประจำปีงบประมาณ 2539 – 2544.....	173
ตารางที่ 29 : ความช่วยเหลือจากต่างประเทศประจำปีงบประมาณ 2540 – 2543.....	177
ตารางที่ 30 : สาระสำคัญของ “งบประมาณรวมยอด” ในประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา.....	191

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย